

ORDO EXCOMMUNICANDI ET ABSOLVENDI.

Notandum quod triplex est excommunicatio, videlicet, minor, major, et anathema. Minor excommunicatio contrahitur per solam participationem cum excommunicato, et a tali potest simplex Sacerdos absolvere absque juratoria cautione; taliter autem excommunicatus confiteatur proprio Sacerdoti, dicens:

Confiteor Deo, et tibi **N.** quod sum excommunicatus, quia participavi tali excommunicato in oratione, vel locutione, vel bibendo, vel comedendo cum eo.

Sacerdos vero absolvens eum, dicit hujusmodi verba:

Auctoritate Dei omnipotentis, et mihi concessa, absolvo te a vinculo hujus excommunicationis, quam confessus es, et a quolibet alia simili (si qua teneris), in quantum possum et debeo; ac restituo te ecclesiasticis Sacramentis. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti. **R.** Amen.

Major vero excommunicatio, quam Pontifex per sententiam scriptam legendo promulgat, hoc modo profertur:

Cum ego **N.** talem primo, secundo, tertio, et quarto, ad malitiam convincendam, legitime monuerim, ut tale quid faciat, vel non faciat, ipse vero mandatum hujusmodi contempserit adimplere; quia nihil videretur obedientia prodesse humilibus, si contemptus contumacibus non obesset: idcirco auctoritate Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus sancti, et beatorum Apostolorum Petri et Pauli, et omnium Sanctorum, exigente ipsius contumacia, ipsum excommunico in his scriptis, et tamdiu ipsum vitandum denuntio, donec adimplerit, quod mandatur; ut spiritus ejus in die iudicii salvus fiat.

Circa absolutionem vero ab hac majori excommunicatione, sive a Canone, sive ab homine prolata, tria sunt specialiter attendenda. Primum est, ut ex-

communicatus juret ante omnia parere mandatis Ecclesiae, et ipsius absolventis, super eo propter quod excommunicationis vinculo est ligatus; et si propter manifestam offensam excommunicatus sit, quod ante omnia satisfaciat competenter.

Secundum est, ut reconcilietur, quod fieri debet hoc modo. Excommunicatus namque (ubi sic fieri solitum est) exutus usque ad camisiam ante fores Ecclesiae, coram Pontifice ipsum absolvere volente, qui indutus amictum, stolam, pluviale violaceum, et mitram simplicem, sedet super faldistorium ante principalem portam Ecclesiae sibi paratum, genuflexus detecto capite humiliter absolutionem petit. Pontifex vero primum accipit ab eo juramentum de parendo mandatis Ecclesiae; deinde accepta in dextra manu virga, dicit Psalmum:

Ps. 50. Miserere mei Deus. pag. 64.

Ps. 66. Deus misereatur nostri. pag. 213.

Et in quolibet Versu Pontifex cum virga leviter inter scapulas verberat absolvendum. Finitis Psalmis, deposita mitra, surgit Pontifex, et dicit:

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Pater noster. reliqua secreto.

Deinde dicit:

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

V. Salvum fac servum tuum (vel ancillam tuam) Domine.

R. Deus meus sperantem in te.

V. Nihil proficiat inimicus in eo (vel in ea).

R. Et filius iniquitatis non nocabit ei.

V. Esto ei Domine turris fortitudinis.

R. A facie inimici.

V. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

Orémus.

Deus, cui proprium est misereri semper, et parcere, suscipe deprecationem nostram, et hunc famulum tuum (vel famulam tuam) quem (vel quam) excommunicationis catena constringit, miseratio tuae pietatis clementer absolvat. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Orémus.

Praesta, quaesumus Domine, huic famulo tuo (vel huic famulae tuae) dignum poenitentiae fructum, ut Ecclesiae tuae sanctae, a cujus integritate deviaverat peccando, admissorum veniam consequendo, reddatur innocuus (vel innocua). Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

Deinde sedet Pontifex et accepta mitra, dicit:

Auctoritate Dei omnipotentis, et beatorum Apostolorum Petri et Pauli, atque Ecclesiae suae sanctae, et ea qua fungor, absolvo te a vinculo talis excommunicationis, qua ex tali causa ligatus (vel ligata) eras. In nomine Pa-**tris**, et Fi-**lii**, et Spiritus **sancti**. **R.** Amen.

Deinde surgit Pontifex cum mitra, et apprehendens absolutum per dexteram manum, introducit eum in Ecclesiam, dicens:

Reduco te in gremium sanctae matris Ecclesiae, et ad consortium et communionem totius Christianitatis, a quibus fueras per excommunicationis sententiam eliminatus (vel eliminata): et restituo te participationi ecclesiasticorum Sacramentorum. In nomine Pa-**tris**, et Fi-**lii**, et Spiritus **sancti**.

R. Amen.

Tertium est, quod absoluto fieri debent justa et rationabilia praecpta. Circa quod considerandum est, utrum ipse fuerit ligatus a Canone, vel ab homine. Si a Canone, satisfacto ei, quem laesit, injungendum est sibi, ne ulterius contra illum Canonem faciat. Quandoque tamen cogendus est de jure sufficienter super hoc cavere. Si vero excommunicatus auctoritate Apostolica habeat temporale impedimentum, quominus ad Sedem Apostolicam accedere possit, et propterea ab Ordinario absolvatur; tunc injungendum est absoluto, ut statim, impedimento cessante, debeat se Summo Pontifici praesentare, vel ejus Legato, mandatum illius super hoc impleturus; quod tamen in pueris, et mulieribus, et similibus non servatur, qui sicut perpetuum habent impedimentum, perpetuo excusantur. Si vero aliquis ligatus est ab homine, et tunc aut offensa ejus est manifesta, tunc satisfacere debet, priusquam absolvatur; aut est dubia, et tunc, si post absolutionem apparuerit, ipsum injuste fuisse ligatum, nihil omnino praecipendum est ei. Si vero apparuerit, ipsum juste fuisse ligatum, praecipendum est ei, quod satisfaciat competenter.

Quando vero anathema, id est, solemnis excommunicatio pro gravioribus culpis fieri debet, Pontifex paratus amictu, stola, pluviali violaceo, et mitra simplici, assistentibus sibi duodecim Presbyteris superpelliceis indutis, et tam ipso, quam Presbyteris candelas ardentis in manibus tenentibus, sedet super faldistorium ante altare majus, aut alio loco publico, ubi magis sibi placebit, et ibi pronuntiat, et profert anathema, hoc modo:

Quia **N.** diabolo suadente, christianam promissionem, quam in Baptismo professus est, per apostasiam postponens, Ecclesiam Dei devastare, ecclesiastica bona diripere ac pauperes Christi violenter opprimere non veretur; idcirco solliciti, ne per negligentiam pastoralem pereat, pro quo in tremendo judicio, ante Principem Pastorum Dominum nostrum Jesum Christum rationem reddere compellamur, juxta quod Dominus ipse terribiliter comminatur dicens: Si non annuntiaveris iniquo iniquitatem suam, sanguinem ejus de manu tua requiram, monuimus eum canonicè, primo, secundo, tertio, et etiam quarto, ad ejus malitiam convincendam, ipsum ad emendationem, satisfactionem, et poenitentiam invitantes, et paterno affectu corripientes. Ipse vero, proh dolor! monita salutaria sper-

nens, Ecclesiae Dei quam laesit, superbiae spiritu inflatus, satisfacere dedignatur. Sane praecptis Dominicis atque Apostolicis informamur, quid de hujusmodi praevicatoribus agere nos oporteat. Ait enim Dominus: Si manus tua vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, et projice abs te. Et Apostolus inquit: Auferte malum ex vobis. Et iterum: Si is qui frater nominatur, est fornicator, aut avarus, aut idolis serviens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, cum ejusmodi nec cibum sumere. Et Joannes praeceteris dilectus Christi discipulus, talem nefarium hominem salutare prohibet, dicens: Nolite recipere eum in domum nec AVE ei dixeritis. Qui enim dicit illi AVE, communicat operibus ejus malignis. Dominica itaque atque Apostolica praecpta adimplentes, membrum putridum et insanabile, quod medicinam non recipit, ferro excommunicationis ab Ecclesiae corpore abscindamus, ne tam pestifero morbo reliqua corporis membra, veluti veneno inficiantur. Igitur quia monita nostra, crebrasque exhortationes contempsit, quia tertio secundum Dominicum praecptum vocatus ad emendationem, et poenitentiam venire despexit, quia culpam suam nec cogitavit, nec confessus est, nec missa legatione excusationem aliquam praetendit, nec veniam postulavit, sed diabolo cor ejus indurante, in incerta malitia perseverat, juxta quod Apostolus dicit: Secundum duritiam suam, et cor impoenitens thesaurizat sibi iram in die irae: idcirco eum cum universis complicitibus, fautoribusque suis, judicio Dei omnipotentis Patris, et Filii, et Spiritus sancti, et beati Petri principis Apostolorum, et omnium Sanctorum, necnon et mediocritatis nostrae auctoritate, et potestate ligandi et solvendi in caelo et in terra nobis divinitus collata, a pretiosi Corporis et Sanguinis Domini perceptione, et a societate omnium Christianorum separamus, et a liminibus sanctae matris Ecclesiae in caelo et in terra excludimus, et excommunicatum et anathematizatum esse decernimus; et damnatum cum diabolo, et angelis ejus, et omnibus reprobis in ignem aeternum judicamus; donec a diaboli laqueis resipiscat, et ad emendationem, et poenitentiam redeat, et Ecclesiae Dei, quam laesit, satisfaciat, tradentes eum satanae in interitum carnis, ut spiritus ejus salvus fiat in die judicii.

Et omnes respondent: **Fiat. Fiat. Fiat.**

Quo facto, tam Pontifex, quam Sacerdotes debent projicere in terram candelas ardentis, quas in manibus tenebant. Deinde Epistola Presbyteris per Parochias, et etiam vicinis Episcopis mittatur, continens nomen excommunicati, et excommunicationis causam, ne quis per ignorantiam ulterius illi communicet, et ut excommunicationis occasio omnibus auferatur.

Si vero anathematizatus poenitentia ductus, veniam postulare voluerit, et emendationem promittere, Pontifex qui eum excommunicavit, paratus ut supra, ante januas Ecclesiae venit, sedens ibidem in faldistorio sibi parato, et duodecim Pres-

byteri superpelliceis induti eum hinc inde circumstare debent. Adsint etiam illi, quibus injuria vel damnum est illatum, et ibidem secundum leges divinas omne damnum commissum emendetur. Tum anathematizatus genuflectit coram Pontifice, quem interrogat Pontifex, si poenitentiam, prout Canones præcipiunt pro perpetratis sceleribus, suscipere velit? Ille tunc genuflexus veniam postulat, culpam confitetur, poenitentiam implorat, et de futuris cautelam spondet. Tunc Pontifex sedens cum mitra, dicit cum ministris septem Psalmos Poenitentiales, (quos require supra pag. 63—66) Pontifice quandoque illum leviter inter scapulas verberante: finitis Psalmis, Pontifex, deposita mitra, surgit, et dicit:

Kýrie eléison. Christe eléison. Kýrie eléison.

Pater noster. reliqua secreto. Deinde dicit:

V. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

R. Sed libera nos a malo.

V. Salvum fac servum tuum (vel ancillam tuam) Dómine.

R. Deus meus sperántem in te.

V. Nihil proficiat inimicus in eo (vel in ea).

R. Et filius iniquitátis non appónat nocére ei.

V. Esto ei Dómine turris fortitudinis.

R. A fácie inimici.

V. Dómine exaúdi oratióem meam.

R. Et clamor meus ad te véniat.

V. Dóminus vobíscum.

R. Et cum spírítu tuo.

Orémus.

Deus, cui próprium est miseréri semper, et párcere, súscipe deprecatióem nostram, et hunc fámulum tuum (vel fámulam tuam) quem (vel quam) excommunicatiónis caténa constríngit, miserátio tuæ pietátis cleméter absólvat. Per Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

Orémus.

Præsta, quæsumus Dómine, huic fámulo tuo (vel fámulæ tuæ) dignum poenitentiæ fructum, ut Ecclesiæ tuæ sanctæ, a cujus integritate deviáverat peccádo, admissórum véniam consequéndo reddátur innóxius (vel innóxia). Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Deinde sedet Pontifex, et accepta mitra, dicit:

Auctoritáte Dei omnipoténtis, et beatórum Apostolórum Petri et Pauli, atque Ecclesiæ suæ sanctæ, et ea qua fungor, absólvo te a vínculo talis excommunicatiónis, qua ex tali causa ligátus (vel ligáta) eras. In nómine Pa-✠ tris, et Fí ✠ lii, et Spírítus ✠ sancti. **R.** Amen.

Tum surgit cum mitra Pontifex, et apprehendens absolutum per dexteram manum, introducit eum in Ecclesiam usque ante gradus majoris altaris, interim dicens:

Redúco te in grémium sanctæ matris Ecclesiæ, et ad consórtium et communióem totius Christianitátis, a quibus fúeras per excommunicatiónis senténtiam eliminátus (vel elimináta); et restítuo te participatióni ecclesiasticórum Sacramentórum. In nómine Pa-✠ tris, et Fí ✠ lii, et Spírítus ✠ sancti. **R.** Amen.

Quo dicto, et cum ante gradus majoris altaris pervenerint, ille ibidem in inferiori gradu altaris genuflectit. Pontifex vero ascendit ad altare, ubi stans versus ad introductum, deposita mitra, absolute dicit:

Orémus.

Majestátem tuam, quæsumus, Dómine sancte, Pater omnípotens, ætérne Deus, qui non mortem peccatórum, sed poenitentiám semper inquíris, réspice flentem fámulum tuum, atténde prostrátum, ejúsque planctum in gáudium tua miseratióne convérte; scinde delictórum saccum, et índue eum lætítia salutári; ut post longam peregrinatiónis famem, de sanctis Altáribus satiétur, ingressúsque cubículum Regis in ipsíus aula benedícat nomen glóriæ tuæ semper. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Orémus.

Deus miséricors, Deus clemens, qui secúndum multitudínem miseratiónum tuárum peccáta poeniténtium deles, et præteritórum críminum culpas vénia tuæ miseratiónis evácuas, réspice propítius super hunc fámulum tuum, et remissióem sibi ómnium peccatórum suórum tota cordis devotióne poscéntem, deprecátus exaúdi; rénova in eo, piíssime Pater, quidquid terréna fragilitáte corruptum, seu diabólica fraude violátum est, et unitáti córporis Ecclesiæ membrum perfécta remissióe restítue. Miserére Dómine gemituum, miserére lacrimárum ejus, et non habéntem fidúciam, nisi in misericórdia tua, ad tuæ Sacraméntum reconciliatiónis admítte. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Deinde Pontifex producit signum crucis super introductum, qui surgit, et discedit.

**ORDO AD RECONCILIANDUM
APOSTATAM, SCHISMATICUM VEL HÆRETICUM.**

Pontifex apostatam, schismaticum, vel hæreticum reconciliare volens, paratus amictu, stola, pluviali albo, et mitra simplici, sedet super faldistorium ante fores Ecclesiæ sibi paratum, coram quo genuflectit reconciliandus, quem interrogat Pontifex de fide, dicens:

Credis duodecim Articulos Fidei?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cœli, et terræ?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis et in Jesum Christum Filium ejus unicum Dóminum nostrum?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis quod concéptus est de Spíritu sancto, natus ex María Virgine?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis quod passus est sub Póntio Piláto, crucifíxus, mórtuus, et sepúltus?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis quod descéndit ad inferos?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis quod tértia die resurréxit a mórtuis?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis, quod ascéndit ad cœlos, et sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis quod ventúrus est judicáre vivos, et mórtuos?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis in Spíritum sanctum?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis sanctam Ecclesiám Cathólicam, Santórum communiónem?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis remissionem ómnium peccatórum?

Ille respondet: Credo.

Pontifex interrogat: Credis carnis resurrectionem et vitam ætérnam?

Ille respondet: Credo.

Deinde Pontifex surgit cum mitra, et super illum genuflexum dicit absolute, incipiens:

Exorcizo te, immúnde spíritus, per Deum Patrem omnipotentem, et per Jesum Christum Filium ejus, et per Spíritum sanctum, ut recédas ab hoc fámulo Dei, quem Deus et Dóminus noster ab erróribus et perceptiõibus tuis liberáre, et ad sanctam matrem Ecclesiám Cathólicam atque Apostólicam revocáre dignátur. Ipse tibi imperet, maledicte ac damnáte, qui pro salutē hóminum passus, mórtuus, et sepúltus est, te atque omnes vires tuas superávit, ac resúrgens cœlos ascéndit, inde ventúrus judicáre vivos et mórtuos, et sáeculum per ignem.

Tunc signat illum cum pollice dexteræ manus in fronte signo crucis, dicens:

Accipe signum crucis Christi, atque Christianitátis, quod prius accéptum non custodivísti, sed male decéptus abnegásti.

Deinde surgit ille, et Pontifex retenta mitra, sinistra sua illum apprehendit per manum dexteram, dicens:

Ingredere in Ecclesiám Dei, a qua incaúte aberrásti; ac evasisse te láqueos mortis agnósce; horrésce idóla; réspue omnem pravitátem, sive superstitionem hæreticam, vel gentilem, aut judaicam. Cole Deum Patrem omnipotentem, et Jesum Christum Filium ejus, et Spíritum sanctum, unum, vivum, et verum Deum, sanctam, et indivíduam Trinitátem.

Tum introducit illum in Ecclesiám per manum, ut eum apprehendit, usque ad altare majus, coram quo in infimo gradu ille genuflectit. Pontifex verò ascéndit ad medium altaris, ubi deposita mitra, stans versus ad illum, dicit absolute:

Omnípotens sempitérne Deus, hanc ovem tuam de faucibus lupi tua virtúte subtráctam, patérna récipe pietáte, et gregi tuo réforma pia benignitáte; ne de familiæ tuæ damno inimicus exsúltet, sed de conversiõne et liberatione ejus, Ecclesiá tua ut pia mater de filio repérto gratulétur. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Orémus.

Deus, qui hóminem ad imáginem tuam cónditum misericórditer réparas, quem mirabiliter creásti; réspice propítius super hunc fámulum tuum, ut quod hujus ignorántiæ cæcitate, hostili et dia-

bólica fraude surréptum est, indulgéntia tuæ pietátis ignóscat, et absólvat; et altáribus sacris, recépta veritátis tuæ communióne, reddátur. Per Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

Deinde sedet ibidem Pontifex super faldistorio, et accepta mitra, interrogat illum iterum de Fide Catholica, dicens:

Credis in Deum Patrem omnipoténtem, creatórem cœli et terræ?

Respondet ille: **Credo.**

Interrogatio: Credis et in Jesum Christum ejus Fílium únicum, Dóminum nostrum, natum, et passum?

Respondet: **Credo.**

Interrogatio: Credis in Spíritum sanctum, sanctam Ecclésiám Cathólicam, Sanctórum communióne, remissionem peccatórum, carnis resurrectionem, et vitam ætérnam post mortem?

Respondet: **Credo.**

Postea interrogat Pontifex: **Homo, abrenúntias sátanæ, et ángelis ejus?**

Respondet: **Abrenúntio.**

Interrogatio: Abrenúntias étiam omni sectæ gentilitátis, vel hæreticæ pravitátis, sive judáicæ superstitiónis?

Respondet: **Abrenúntio.**

Interrogatio: Vis esse, et vívere in unitáte sanctæ Fidei Cathólicæ?

Respondet: **Volo.**

Tunc, deposita mitra, surgit Pontifex, et reconciliatus accedit ad pedes ejus, coram eo genuflectens. Pontifex vero imponit manum dexteram super caput illius, dicens:

Orémus.

Dómine Deus omnipotens, Pater Dómini nostri Jesu Christi, qui dignátus es hunc fámulum tuum ab errore gentilitátis, **vel** mendáció hæreticæ pravitátis, **sive** judáicæ superstitiónis cleménter erúere, et ad Ecclésiám tuam sanctam revocáre; tu Dómine emítte in eum Spíritum sanctum Paráclitum de cœlis. **R.** Amen.

Spíritum sapiéntiæ et intelléctus. **R.** Amen.

Spíritum consilii et fortitúdinis. **R.** Amen.

Spíritum sciéntiæ et pietátis. **R.** Amen.

Adimple eum lúmine splendóris tui, et in nómine ejúsdem Dómini nostri Jesu Christi signétur signo crucis in vitam ætérnam. R. Amen.

Post hæc, si reconciliatus sit is qui præcipuus et notabilis fautor schismatis exstitit, genufexus, ut supra, facit publice professionem, et abjuratióne, Pontifice cum mitra in faldistorio ante altare sedente, dicens:

Ego **N.** compérto divisiónis láqueo quo tenébar, diútina mecum deliberatióne pertráctans, prona et spontánea voluntáte ad unitátem Sedis Apostólicæ, divína grátia duce, revérsus sum: ne vero non pura mente, seu simuláta revérsus existimer, spondeo sub

órdinis mei casu, et anathématis obligatióne, atque promitto tibi, **tali** Epíscopo, et per te sancto Petro Apostolórum príncipi, atque sanctíssimo in Christo Patri, et Dómino nostro, Dómino **N.** Papæ **N.** et successóribus suis, me numquam quorúmlibet suasióibus, vel quocúmque álio modo, ad schisma, de quo Redemptóris nostri grátia liberánte eréptus sum, reversúrum, sed semper in unitáte Ecclésiæ Cathólicæ, et in communióne Románi Pontíficis per ómnia permansúrum: unde jurans dico per Deum omnipoténtem, et sancta Dei Evangélica, me in unitáte et communióne præmissis inconcússe mansúrum. Et si (quod absit) ab hac me unitáte áliqua occasiáne, vel arguménto divisero, perjúrii reátum incúrrens ætérnæ obligátus pœnæ invéníar, et cum auctóre schismatis hábeam in futúro sáculo portióne.

Deinde super librum Evangeliorum, quem Pontifex ante se tenet apertum, ponit ambas manus extensas, junctis digitis, dicens:

Sic me Deus ádjuvet, et hæc sancta Dei Evangélica.

Tum producto per Pontificem signo crucis super reconciliatum, surgit reconciliatus et discedit.

Si vero reconciliatus fuerat hæresiarcha, seu præcipuus auctor alicujus hæresis, omissa promissione præcedente, facit sequentem, genufexus coram Pontifice cum mitra in faldistorio ante altare sedente, dicens:

Ego **N.** cognóscens veram Cathólicam, et Apostólicam Fidem, anathematizo hic públice omnem hæresim, præcipue illam de qua háctenus éxstiti infamátus, quæ astrúere conátur **hoc, vel illud.** Conséntio autem sanctæ Románæ Ecclésiæ; et Apostólicæ Sedi ore et corde profíteor me crédere **sic, vel sic,** et eámdem Fidem tenére, quam sancta Romána Ecclésiá auctoritate Evangélica et Apostólicá tenéndam tradit. Jurans hoc per sanctam homóusion, id est, ejúsdem substántiæ Trinitátem; per sacrosáncta Evangélica Christi; eos autem, qui contra Fidem hanc vénerint, cum dogmátibus et sectatóribus suis ætérno anathémate dignos esse pronúntio. Et si ego ipse (quod absit) aliquándo contra hæc áliquid assentíri, aut prædicáre præsumpsero, cánonum severitati subjáceam.

Et mox ambas manus extensas, digitis non disjunctis, ponit super librum Evangeliorum, quem Pontifex ante se apertum tenet, dicens:

Sic me Deus ádjuvet, et hæc sancta Dei Evangélica.

Tum producto per Pontificem signo crucis super reconciliatum, surgit ipse reconciliatus, et discedit.

